

'Razende stilstand.' Zo noemt de Duitse socioloog Hartmut Rosa de situatie waarin er weliswaar sprake is van groei; de economie bloeit; je hebt het steeds drukker in je leven; je komt steeds een beetje hoger op – maar ondertussen met al die groei en al dat meer en met elke trede hoger op de ladder kom je eigenlijk helemaal niet verder. Het is *razende...stilstand*. Op een dieper niveau zet je geen stap voorwaarts. Ondanks al je haast en al je jachtigheid. Razend goed gaat het ook bij Abram en Lot in Genesis 13. Het gaat hen voor de wind. De veestapel vermeerdert en ook de tenten – de huisvesting – die mogen er zijn. De economie groeit. De welvaart ligt op een zeer hoog niveau.

Alleen, er zit wel een schaduwkant aan die welvaart. Want, zo staat er: *ze zijn zo gewichtig geworden, zo zwaar van rijkdom dat de aarde hen niet langer kan dragen*. De aarde lijdt onder de welvaart. Ze raakt uitgeput en dreigt onder de last van de mensen te bezwijken. Razende stilstand dus. Ineens wordt het daarmee een actueel verhaal. Over leven ten koste van de aarde. En leven ten koste van de ander. Dat ook.

Want al die groei veroorzaakt ook nog eens onderlinge onenigheid. Tweede-

ling in de samenleving. De herders van Abram en de herders van Lot liggen met elkaar in de clinch. Er staat een woord dat betekent: *'ze trekken de tentpinnen van de ander eruit.'* Je ziet het voor je ogen gebeuren. Hoe ze elkaar dwars gaan zitten. Hoe het qua groei en bezit niet op kan, maar er tegelijkertijd een enorme armoede ontstaat in de onderlinge relaties. En in de omgang met de schepping. Abram ziet in dat het zo niet langer kan. Hij neemt Lot waarschijnlijk mee naar een hoger gelegen punt in het landschap en laat hem de wijde omgeving zien. Abram zegt: "Kies jij maar, Lot. Waar jij heen gaat, daar maak ik ruimte voor je." Abram, die als oudste het prioriteitsaandeel in handen heeft, geeft het zomaar weg. Hij is bereid om in te leveren omwille van het grotere belang van de vrede in de relatie met de ander. Hoe anders is het vaak bij ons. In haar gedicht *'Tot de kiezer'* schrijft Esther Naomi Perquin:

Stem op ons.

*U stemt niet op ons maar op uzelf,
de tijd waarin u geloofde
dat hard werken loonde,
wij brengen die weer boven.*

*Stem op wat goed was in dit land;
de toekomst is waar u naar terug-
verlangt.*

Het is een heerlijk cynisch gedicht, waarin de kiezer van alles en nog wat aan onmogelijks beloofd wordt. Gouden bergen. Je weet bij voorbaat al dat er bitter weinig van terecht gaat komen.

Maar hier bij Abram gaat het anders. Hij is hier het beeld de gelovige, die bereid is om af te zien van zichzelf en ruimte te bieden aan de ander. "Kies maar. Aan jou is de keuze", zegt hij.

En Lot? Hij is in de Bijbel de contrastfiguur, de tegenpool bij Abram. Het tegenbeeld van de gelovige. Abram laat Lot kiezen tussen links en rechts. Dat zijn uiteraard niet de flanken van ons politieke spectrum. De rabbijnen tekenen aan dat je moet bedenken dat Abram zich ongetwijfeld *oriënteerde* op het oosten. Dus staande met zijn gezicht naar het oosten, is links het noorden en rechts het zuiden van het *land van de belofte*.

Maar Lot heeft helemaal geen oog en belangstelling voor het beloofde land. Hij slaat zijn ogen op en kijkt naar het noorden noch het zuiden. Hij heeft slechts oog voor de welvarende streek aan de einder. De oostelijke richting die eigenlijk geen optie was.

Hij breekt op en gaat richting het oosten, de Jordaanvallei in. Daar liggen namelijk enorme groeimogelijkheden. Daar stroomt de rivier en kan het land zichzelf bedruipen. Daar ligt potentie. Daar

ben je niet afhankelijk van anderen en van beloften van Hogerhand. Daar waar Sodom aan de horizon opduikt, het gebied van de omkering van alle waarden, daar ziet Lot toekomst voor zichzelf. Het is een toekomst van razende stilstand. *Van gaan voor jezelf*. En van *na jou de zondvloed*. **Maar wie van ons kiest daar nooit voor?** Lot is weliswaar een contrastfiguur in de Bijbel. Maar juist die figuren zitten ook altijd een beetje in ons. Abram heeft al dat moois natuurlijk ook gezien. Maar hij gaat toch de andere kant op. Als hij zijn ogen opslaat, dan ziet hij een plek waar het gras niet zo groen is als bij de burens. Waar weinig vertrouwenwekkends zichtbaar is. Het is een gebied van stilstand en achteruitgang.

Waarom zou je daar voor kiezen? Nou ja. Dat is maar net hoe je kijkt. Een leeftijdsgenoot vertelde me: "Ik liet m'n blik zo lang bepalen door wat ik op korte termijn wilde bereiken. Ik ging volledig voor m'n ambities en verdiende goed. Maar het bracht me enorme onrust. Ik vlakke alleen maar af. Tot die dag waarop het was alsof God me een andere kant op wees. Door één zinnetje van een medegelovige was dat. Eén zinnetje maar. En toch: wat viel er ineens een stress van me af. En wat is mijn leven sindsdien veel ruimer geworden."

Amen